

ЦИЈЕНА:

За Црну Гору на годину 8 перпера, на по године 4 перпера.
За Аустро-Угарску Босну и Херцеговину на годину 12 перпера на по године 6 перпера.
За све остале земље годишње 20 франака у злату, на по године 10 франака у злату.
Претплата се прима само у годишњим и полугодишњим роковима.
Поједини број 20 пара за Црну Гору, — за Иностранство 25 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Власник: Државна Штампарија

Излази суботом

Одговорни уредник: М. Павловић

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ
НИКОЛА I.по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

Проглашујемо и објављујемо свима и свакоме, да је Народна Скупштина ријешила и да смо Ми потврдили и потврђујемо:

ЗАКОН

О
КОВАЊУ НОВЦА

Члан 1.

Овлашћује се Министар Финансија, да може исковати и пустити у течај:

а) Златног новца:

300 комада по 100 перпера	=	30.000.—	перпера
60.000 " " 20 "	=	1.200.000.—	"
77.000 " " 10 "	=	770.000.—	"
Свега		2.000.000.—	"

б) Сребрног новца:

40.000 комада по 5 перпера	=	200.000.—	перпера
50.000 " " 2 "	=	100.000.—	"
500.000 " " 1 "	=	500.000.—	"
Свега		800.000.—	"

в) Никленог новца:

200.000 комада по 20 пара	=	40.000.—	перпера
200.000 " " 10 "	=	20.000.—	"
Свега		60.000.—	"

г) Бронзаног новца:

500.000 комада по 2 паре	=	10.000.—	перпера
100.000 " " 1 "	=	1.000.—	"
Свега		11.000.—	"

Члан 2.

Ковање сребрника извршиће се тако, да ће се 500.000 перпера сребрног новца, искованог и пушеног у течај на основу Највишег указа од 4. маја 1909. г. и то:

30.000 комада по 5 перпера	=	150.000.—	перпера
350.000 " " 1 "	=	350.000.—	"

повући из течаја на начин који буде одредио Министар Финансија и прековати у сребрнике исте вриједности, а остатак од 300.000.— перпера исковаће се наново у овој сразмјери:

10.000 комада до 5 перпера	=	50.000.—	перпера
50.000 " " 2 "	=	100.000.—	"
150.000 " " 1 "	=	150.000.—	"

Члан 3.

Нови новци биће исковани у свему по одредбама Закона о државном новцу.

Члан 4.

Сви издаци око извршења овога закона извршиће се привремено из државне готовине, а чист приход од искованог новца унијеће се у државну касу као ванредни држани приход.

Члан 5.

Овај закон ступа на снагу кад га Краљ Господар потпише. Препоручујемо свима Нашим Министрима, да овај закон обнародују и о извршењу се његову старају, властима заповиједамо, да по њему поступају, а свима и свакоме да му се поковавају.

Цетиње, 23. децембра 1911. г.

НИКОЛА с. р.

Видно и ставно државни печат:
Чувар државног печата,
Министар Правде и
Заступник Министра Просвјете и
Црквених Послова,
Мило Дожић с. р.

Председник Министарског Савјета,
Д-р Л. Томановић с. р.
Министар Унутрашњих Дјела,
М. Букановић с. р.
Министар Војни,
Бригадир, сердар Ј. Вукотић с. р.
Министар Правде и
Заступник Министра Просвјете и
Црквених Послова,
Мило Дожић с. р.
Министар Финансија и Грађевина,
Ф. Јерговић с. р.
Министар Иностранних Дјела,
Д. Греговић с. р.

МИ
НИКОЛА Iпо милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

Нашли смо се побуђени дати и — с позивом на чл. 11. Земаљског Устава — дајемо:

Титулу почасног генерала Наше војске пуковнику Александру Константиновићу с правом ношења униформе бригаирског чина.

Наш Министар Војни, Председник Нашег Министарског Савјета и заступник Министра Иностранних Дјела, нека изврши овај указ.

Цетиње, 8. јуна 1912. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Војни,
Председник Министарског Савјета и
Заступник Министра Иностр. Дјела,
Генерал-ађутант, бригадир,
Митар Мартиновић с. р.

МИ
НИКОЛА Iпо милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Председника Нашег Министарског Савјета, Нашег Министра Војног и заступника Нашег Министра Иностранних Дјела, постављамо:

за председника Државног Савјета, са годишњом платом од 6000 перпера, Марка Ђукановића, министра на распоређењу. Председник Нашег Министарског Савјета, Наш Министар Војни и заступник Нашег Министра Иностранних Дјела, нека изврши овај указ.

Цетиње, 11. јуна 1912. год.

НИКОЛА с. р.

Председник Министарског Савјета,
Министар Војни и
Заступник Министра Иностр. Дјела,
Генерал-ађутант, бригадир,
Митар Мартиновић с. р.

МИ
НИКОЛА Iпо милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Председника Нашег Министарског Савјета, Нашег Министра Војног и заступника Нашег Министра Иностранних Дјела, постављамо:

за председника Главне Државне Контроле, са годишњом платом од 5000 перпера, Филипа Јерговића, министра на распоређењу.

Председник Нашег Министарског Савјета, Наш Министар Војни и заступник Нашег Министра Иностранних Дјела, нека изврши овај указ.

Цетиње, 9. јуна 1912. год.

НИКОЛА с. р.

Председник Министарског Савјета,
Министар Војни и
Заступник Министра Иностр. Дјела,
Генерал-ађутант, бригадир,
Митар Мартиновић с. р.

МИ
НИКОЛА Iпо милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Председника Нашег Министарског Савјета, Нашег Министра Војног и заступника Нашег Министра Иностранних Дјела, постављамо:

за маршала Двора Његовог Величанства Краља Господара, са годишњом систематском платом од 5000 перпера, Душана Греговића, Министра на распоређењу.

Председник Нашег Министарског Савјета, Наш Министар Војни и заступник Нашег Министра Иностранних Дјела, нека изврши овај указ.

Цетиње, 9. јуна 1912. г.

НИКОЛА с. р.

Председник Министарског Савјета,
Министар Војни и
Заступник Министра Иностр. Дјела,
Генерал-ађутант, бригадир,
Митар Мартиновић с. р.

МИ
НИКОЛА Iпо милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог заступника Нашег Министра Иностранних Дјела, Председника Нашег Министарског Савјета, Нашег Министра Војног постављамо:

за начелника Министарства Иностранних Дјела, са годишњом платом од 5000 перпера, Слава Рамадановића, досадашњег маршала Двора Његовог Величанства Краља Господара, по потреби службе.

Заступник Нашег Министра Иностранних Дјела, Председник Нашег Министарског Савјета, Наш Министар Војни, нека изврши овај указ.

Цетиње, 9. јуна 1912. год.

НИКОЛА с. р.

Заступник Министра Иностр. Дјела,
Председник Министарског Савјета,
Министар Војни и
Генерал-ађутант, бригадир,
Митар Мартиновић с. р.

МИ
НИКОЛА Iпо милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Војног, Председника Нашег Министарског Савјета и заступника Нашег Министра Иностранних Дјела, ријешили смо и рјешавамо:

да се поручик Саво Краљевић, заступник команданта баталиона Цеклинског, разријеши од досадашње дужности и стави на расположење Министра Војног.

А постављамо: за заступника команданта истог баталиона поручика Луку Дајковића.

Наш Министар Војни, Председник Нашег Министарског Савјета и заступник Нашег Министра Иностранних Дјела, нека изврши овај указ.

Цетиње, 10. јуна 1912. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Војни
Председник Министарског Савјета, и
Заступник Министра Иностр. Дјела,
Генерал-ађутант, бригадир,
Митар Мартиновић с. р.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Господину

Д-ру Л. Томановићу
председнику министарства

Уваживши оставку, коју сте Ми са Вашијем друговима поднијели, ја Вам, Господине Председниче, изјављујем Моју топлу захвалност на Вашем родољубивом раду.

Особитијем задовољством и признањем истичем Ваше неуморно петогодишње дјеловање у својству председника Моје Владе, Вашу опробану вјерност и пожртвовање.

Трајно задржавам у пријатној успомени Ваш министарски рад, који је био корисан Отаџбини и Пријестолу.

Цетиње, 6. јуна 1912.

Ваш благонаклони
НИКОЛА с. р.

Промјена, која је наступила на државној управи, услед оставке владе г. Др. Томановића, извршена је са најбољим намјерама за народно добро.

Ново Министарство примило је дужност на основу пуног повјерења од стране Његова Величанства Краља.

Оно ће, ослањајући се на потпору Народног Представништва, стално тежити, да у својем раду чува и унапређује државне инте-

ресе и води рачуна о народнијем жељама, чиме ће најбоље одговорити повјерењу оба два уставна чиниоца.

Вјерна традицијама Црне Горе, којима је најјачи чувар Његово Величанство Краљ, влада г. бригадира Мартиновића, не одузимајући себи право извјесног ослоња на рад своје претходнице, приступиће са непоколебљивом одлучношћу поправљању недостатака и попуњавању празнина. Ово ће изводити проширивањем досадашњих и стварањем нових основа за потпунији и јачи развита економско-финансијског, просвјетног, правног и политичког државног и народног живота.

Пошто су, по Владином мишљењу, престале прилике, које су под пређашњим Министарством изазивале употребу оштријих законских мјера, она је увјерена, да ће моћи без сметња заложити сву своју снагу за остварење својих намјера очекујући, да ће јој сви увиђавнији елементи у земљи без устезања ставити на расположење своју потпору.

Дварске и дипломатске вијести

— Приликом отварања изложбе угарског трговачког музеја, које је било јуче, у недјељу, у 11 сати прије подне, изложбу су извољели посјетити и разгледати је и Њихова Величанства Краљ и Краљица, Њихова Краљ. Височанства Краљевић Насљедник и Насљедница и Њихова Краљ. Височанства Књагиница Ксенија и Вјера.

— Његово Краљ. Височанство Краљевић Насљедник био је прошле седмице на Скадарско језеро у лов са г. пуковником Константиновићем, те је том приликом и преноћио на пароброду.

— Синоћ је у Двору Њихових Краљ. Височанства Краљевића Насљедника и Књагиње Насљеднице био скетинг, на који су имали част да буду позване многе угледне личности.

— Г. Гандеракс, француски посланик, који је био на путу по унутрашњости, вратио се у петак у вече на Цетиње.

— Г. др. Н. Колушев, бугарски посланик, који је био у манастир Острог и на путу по унутрашњости, вратио се на Цетиње.

Исељеничко питање

Када је прошлог мјесеца у царевинском вијећу у Бечу покренуто питање о исељавању у Америци, далматински посланик Јурје Бианкини држао је врло опширан и исцрпан говор о исељавању Словена из Аустро Угарске у Америку.

Износећи зло стање у коме се словенски радници у Америци налазе, он се позвао на писање једне американке списатељке, која је о томе написала нарочиту књигу, у којој, између осталог, вели:

„Овдје се морам догађи ујасне оптужбе против американских подузетника — против мјере, којом истроше људе. Ја сам већ казала, да се у Угарску и Хрватску, у Крањску и Чешку непрестанце повраћају исељеници, сасвим истрошени, ако не и осакаћени. Увјеровашу нас, да људи не могу издржати американски рад више од неколико година и тада дођу кући са својом приштећевином, неспособни за тешке послове. Та чињеница, да словенски радник у рудницама или у лагумима не подноси дуго времена заслужбе у Америци, чини га тим више жељна да добије добрих надница докле је у земљи, а то га чини и индиферентним прамач начину његовог становања и према тамошњим условима радње.

Тако американски радник мора да прими утакмицу са људима, који су не само обикли сиромашније живјети, него и радити ревношћу и развити никад вриједну енергију у мјери, која у мало година напора исцрпи његове снаге.

Било је прије говора о упадној ревности Словена према погубељности, и ја сигурно нећу се умишљати, да ћу је моћи разјаснити. Један је од узрока доиста неки степен фатализма; друго је обичај, који носи са собом јако опасан презир погубељности, а трећи узрок, рекао би, да је њихова тјелесна истрајност.

У болници једног рударског друштва казивала ми је нека болничарка, да ако је који рањени Талијанац тужио и јаукао, да су до тога мало држали; али ако се један Словен тужио, тада су оне знале, да је он тешко рањен и да му можда већ није спаса.

Та равнодушност према опасности може бити један од узрока што чини тако растити ужасну и неразмјерно велику смртну именицу американске индустрије, особито у рудницама и ливницама. Једна од највећих заслуга фабричног надзора ништа у Питсбургу било је проучавање несрећа при промету.

Црни спомен-дан за грофовију Алегани, у којој лежи Питсбург, донијела је година, која је свршила на 17. јула 1907. са 526 мртвих и по свој прилици 2.000 рањених у промету. А то значи од прилике 150 сакатих без наде, 97 људи са само једном употребљивом руком, 76 чељади са само једним оком, 570 осироћене дјеце, и т. д. Од 526 убијених било их је 189 родом из Аустро Угарске; од ових пак било је усмрћено 117 у радионицама челика, 15 на жељезницама, 34 у рудницама, а 23 у разним прометима.

Господин Кукол, тајник словенског усељеничког друштва, утврђује, да извештаје „Народне Хрватске Заједнице“ за годину 1905—06. доказује, да је од 17.000 чланова било их 95 смртно унесрећених (а то је мало не трећина свих убијених), а 85 за увјек осакаћених.

Опширна истрага врху преко 400 несрећних случајева довела је Мис Еастман до тога, да припише исти број незгода, 2785 и 2997 по сто, унесрећеним или њиховим друговима, и подузетницима или њиховим зајемницима. На терет ових задњих пада 16 по сто, дотично 27 по сто.

Оштете стоје у кукавном одношају са губитком и са спроводности за добит. Шест људи, чији укупни губитак на приходу рачунао се са 125.000 долара, добише укупно 520 долара оштете. Ово је може бити био један екстремни случај, али у више од половине случајева подузетници не исплатише ни цитли долар за изгубљени приход, а у опште не исплатише ништа у случају озледа, а при смртним случајевима ништа више него саме погребне трошкове.

То је у опште доста зло, али иностранца може бити сигуран, да ће га снаћи још особите непогодности. У Пенсилванији подузетник је законом ослобођен од дужности да исплати обитељи иностранца убијеног несрећом промета било какву оштету, ако обитељ живи у иностранству. А и у осталим случајевима за туђинца је јако тешко добити и оне невољне оштете, које су у закону провиђене.

Овом страшном сликом нијесу приказани сви жали и све муке, што трпе наши исељеници. Број хрватских емиграната, који су сваке године унесрећени, још је већи од наведеног.

Као што сам доказао у засједању делегација октобра мјесеца године 1908. на темељу података примљених од наших американских исељеника, у Сјеверној Америци има најмање 150.000 Хрвата, из разних хрватских земаља, запослених у рудокопима, талионицама, жељезничким тунелима, и т. д. Американска владина статистика доказује, да сваке године при таквим подухвима пропадне до 80.000 људи. Размјерно дакле од 150.000 хрватских радника имаде их од прилике 500 погинути, а поред толико ће остати крњаво и сакато.

Али жали боже овај број има бити још већи, јер хрватско припомоћно друштво „Народна Хрватска Заједница“ у Сјеверној Америци, којему припада само 25.000 до 30.000 Хрвата, забиљежи сваке године најмање 160 осакаћених или погинулих чланова.

Ово добротворно друштво — највећа хрватска организација у Сјеверној Америци — исплаћује сваког мјесеца до 80.000 К обитељама и сиротама својих умрлих чланова. Од постанка друштва потрошено је у ту сврху мало не 10 милиона К. Обитељи сваког умрлог члана прима 4.000 К.

Затим је говорник пријешао на немарност консулских власти и држање владино према исељеницима и онда је стао, да упоређује емиграцију код других држава и у Аустро Угарској овиме ријечима:

Исељавање из наше монархије, на начин како се данас збива, већим је дијелом посљедица наших погоршаних политичких и економских одношаја кроз 30—40 година.

То вриједи као аксиом за емиграцију Хрвата, Срба и Словака. Емиграција из осталих предјела, особито из сјеверних земаља, можда је у себи нешто блажа, а на ниједан начин не даде се сравнити са хрватско-српско-словачком емиграцијом. О овој специфичној емиграцији ја ћу ваљда касније још разлагати, а сад у опште кажем, да је дужност државе узчестојати, да свака емиграција по могућности престане, јер свака емиграција претпоставља неки нездравни прираст на државном тијелу.

Још године 1881. годишње исељавање из Немачке у Америку изнашало је 220.000 особа, а то је било 5 по сто ондашњег пучанства. Данас једва 25.000 Нијемаца из Рајха сели на години у Америку, и то већим дијелом ради својих трговачких посала. Али је у исто доба усељивање у Немачку још веће — види Бернхард Хармс, „Weltwirtschaft und Weltwirtschaftspolitik“ — тако, да се данас Немачка може назвати земљом усељивања.

Само колосални обртни развита Немачке могао је у мало година учинити то чудо.

Са господарским и политичким развојем Италије и њезина је емиграција назадовала, премда од неколико година емиграција из Италије већим дијелом има превремено сезонско обилежје, те не уништује радне силе земље, како се то догађа код Хрвата.

На сваки начин ми смо данас одмакли и пред Италијом у тужном питању исељивања.

Наша монархија изважа попречијено на годину 138.000 људи, који су сви мале искључиво Словени, а Италија 125.000.

Али је Италија путем исељивања провела такву прометну политику, да је подигла до процвата своју трговачку морнарицу и осигурала домовини огромни превозни новац исељеника.

Послије тога је говорник изложио како су аустриски исељеници запуштени само зато што су Словени, те је упутио апел на владу да то питање уреди.

Књижевност, умјетност, просвјета

Гроф од Монте Христо. На далеку познати роман француског писца А. Диме „Гроф од Монте Христо“ био је на српски језик преведен још прије много и много година тако, да се то издање слабо гдје може добити. Сада га је поново превела Даница А. Милосављевић и изложило је у подлиску биоградске листа „Павде“, одакле је прештампан први дио у засебну књигу у издању познате биоградске књижаре С. Б. Цвијановића. Роман је веома занимљив и важи као пријатна забавна лектира. Они, који су овај нови пријевод имали прилике да читају, хвале језик и изражавају се да је лијепо преведен. Цијена је првој књизи 2 перпера.

Нова српска музикалија. Српски православни свештеник у Избишту, у Банату, Велимир Сперњак саставио је за гласовир у двије руке и издао Српско Коло. Композиција је удушена лаким стилем и пријатно одговара српском слуху. Г. Сперњак, који је српску музичку литературу обогатио већ многим касним прилозима, придонио је и овиме колом лијепом, у српском духу сложено дјело нашим свирачима, које би српску композицију ваљали вазда да претпоставе страним композицијама сумњиве вриједности. Ово српско коло може се по цијену од једне круне добити у композитора. Листови ту српску композицију искрено препоручују.

„Оријент-Експорт“. „Оријент-Експорт“ се зове мјесечни часопис, који ће од сад излазити у засебном издању у 2500 примјерака за Србију. Тај лист у томе свом издању за Србију имаће задаћу, да буде тумач између српских произвађача и страних купаца и продаваца. На њему ће између многих других, сарађивати и г. Ото Кеслер, коме су све прилике у Србији одлично познате. С тога тај часопис најтоплије препоручују најбољи наших трговаца и у опште наше читалачке публике и надају се да ће одзив томе листу из Србије одговарати достојно услугама, које буде чинио трговини и привреди у опште.

„Бјегство Габриела Шилинга.“ У Ланштету крај Хале, малом немачком купатилу, стоји и данас још стародревно позориште, без икаквог спољњег украса, исто онако, како га је Гете дао саградити. У позориште стане око 400 особа а у њему је само један паркет, гдје позоришни посјетиоци сви без разлике сједе на дугачким дрвеним клупама. И балкон је у позоришту! Али — акустика је недостижна тако, да и најлошији глумца постаје мајстор у дијалогу. У овом позоришту приказивала се сада најновија драма Герхарта Хауптмана у пет чина: „Бјегство Габриела Шилинга“. Режију је водио др. Паул Шленгер, бивши управитељ бечкога Бургтеатера. Посјетиоци премијере, све одлични људи и штоватељи Хауптманови, дошли су из Берлина и из Беча, да виде најновије дјело. Представи је присуствовао и Хауптман са сугругом и сином. Сједили су на почасном мјесту — на балкону! Садржај драме је овај: Сликар Габриел Шилинг патолошки је слабић, који је ожењен са обичном женом Евелином. Демонска нека Рускиња, Хана Елиас, преотме га жени и учини га својим љубавником. Шилинг се и ње отресе и побјегне у слободу на једно острво у источном мору, гдје борави његов пријатељ вајар Маурер са плавоком својом љубом, гуслачицом Луцијом. Маурер и Луција су као здрави и крену-

ки људи права противност Шилингу и женама, које су њиме до сада владале. Маурер својим јаким упливом успије морално подићи сломљенога Шилинга. Већ су се договорили о путу у Грчку, кад на једном осване Хана Елиас и закупа Шилинга, који за мало те није за увијек био за њу изгубљен. Доскора дође и Евелина. У најуспјелијем призору у цијелој драми, правдају се ове обадије жене за Шилинга, који од одвратности бјежи онамо, гдје ће имати мира од оваквих жена — у море, гдје се утопи. Драма је сјајно успјела, а присутна је публика приредила Хауптману управо заносне овације. Особито се повлађивало ономе призору, гдје се Хана и Евелина свађају за Шилинга, јер је с једне стране управо мајсторски израђена, а с друге стране је и мајсторски приказана.

Бесједи др. Н. Велимировића. Издавачка биоградска књижарница С. Б. Цвијановића, која је до сада издала лијеп број одабраних дјела, објављује: „За кратко вријеме изаћи ће у моме издању жељно ишчекиване „Бесједи“ др. Н. Велимировића, јеромонаха. Од говорених бесједи у биоградској Саборној Цркви изаћи ће у овој књизи следеће: Бесједа о Јовану и Иродијади, о вјери у мрак, о краљевским синовима, о осигурању живота, о борби за живот, о претцима и потомцима, о страху од живота и од смрти, о херонима наших дана, о вјечној бајци — љубави, о будућој срећној отаџбини, о трговцима у храму и о Христовој мањини. У овим Бесједама Хришћанство се посматра с гледишта савремене науке и савремених потреба. Старе и вјечне истине, којима је свијет хиљадама година живио, прилагођене су нашем духу и нашем разумијевању. Наша вјера представља нам се овдје не као једна недоступна и неупотребљива метафизичка комбинација но као једна разумна и жива сила, која учи, храбри, тјеша, оплеменава. Г. Велимировић схвата вјеру прагматички. Вјера је у онолико добра, у колико узвишава дух и руководи људе хероизму. Форма бесједа у г. Велимировића је сасвим оригинална. У осталом може се рећи да свака бесједа његова има и своју нарочиту форму. Каква је дикција у г. Велимировића могу знати само они, који су читали његово дјело „Религија Његошева“. Сваком својом бесједом г. Велимировић циља да побуди људи на размишљање и дјелање. Он се не устручава да представи и најгрђу стварност онакву каква је, но он се труди у исто вријеме, да тој стварности да један идеалан обрт, да је распутне, одухови, уздигне. Није нужно да понављамо све што је речено о г. Велимировићу и о литерарној страни његових досадашњих књижевних производа. Скрећемо само читаоцима пажњу још једном на то што је о томе писано у „Српском Књижев. Гласнику“, „Босанској Вили“, „Дјелу“, „Гласнику православне цркве“, „Вјеснику српске цркве“ и осталим нашим часописима и листовима како свјетовним тако и црквеним. Без сумње су још у живој усмјени Биограђана многе од ових бесједа, које су привукле на се толику пажњу и препуњавале цркву слушаоцима. Надамо се с тога да ће их публика, како свјетовна тако и духовна — издане овако у засебној књизи, а у врло лијепом и укусном издању — радосно прихватити. Књига ће изијети 18—20 табак а биће штампана Вуковим словима, која најбоље одговарају предмету. Цијена ће бити 3 перпера. Скупљачима дајемо за труд сваки једанаести примјерак на поклон“.

Јубилеј бугарске књиге. Ове године навршује се сто педесет година тачно од кад се појавила прва бугарска књига, коју је написао отац Пајсије. До тога времена у Бугарској су књиге писане на грчком језику. Отац Пајсије у првој књизи поставио је сам био двојак задатак. Прво да књигу напише на бугарском језику, а друго да покаже да Бугари нијесу увијек били робови, и друго, да су имали некад своју државу, која је извјесно доба и цвјетала. Пајсије је дуго времена провео у манастиру Хилендару. Ту се он састао са српским историчаром Јованом Рајићем. У том манастиру Пајсије је написао своју књигу и назвао је „Историја словенско-бугарска“. Та је књига довршена 1762 године, дакле прије 150 година. У књизи се налази: важност историје, историска збирка о бугарском народу и т. д. Књига се завршила ријечима у којима се слави свевишњи и всемогући дух „и није и присио и во вјеки вјеков Амин“. Језик је ове књиге стари словенски језик, који се још и сад налази у старим црквеним књигама. Бугари су ову прославу бугарске књиге одржали на свечан начин. Установљена је и стипендија, која ће носити име: Отац Пајсије, а на универзитету биле су свечаности. Све средње школе нијесу имале предавање тога дана, него је ученицима говорено о значају Пајсије-ве књиге за бугарску историју.

† Леон Дијеркс. У Паризу је извршио самоубиство Леон Дијеркс, један од највећих савремених пјесника „кнез фран-

цуских pjesnika". Леон Дијеркс је припадао школи pjesника парнасоваца и био привржен ученик Леконта де Лила, pjesника „Античких поема". Прву књигу pjesама штампао је године 1864. Али је запажен тек после појаве друге збирке pjesама, „Скљопљених усана". Његова књижевна репутација је после расла сваком новом књигом. Године 1901., pjesници су га изабрали за свога кнеза. Леон Дијеркс је нађен мртав у уторак изјутра, у своје стану, у постељи. У очи тога дана он је био сасвим добро расположен. Вече је превео на Монмартру, са пријатељима; кад је око поноћи дошао кући, разговарао је са својим братом, кроз чију је собу пролазио. Ништа у њему није наговјештавало одлуку да изврши самоубиство. Он је задњи заступник тако зв. парнаске школе. Као што сви заступници тога pjesничкога смјера, дошао је и Дијеркс из колонија. Рођен је године 1838. на острву Реуниону. Од својих pjesничких производа је издао врло мало, јер је непрестано своје поезије дотјеривао и изглађивао. Француски pjesници су га године 1901. прозвали „Prince des Poètes", а он је тај наслов носио врло чедно. Још прије неколико дана декламовао је Дијеркс своје стихове пригодном открићу спомен-плоче на кући pjesника Стефана Малармеа и славио гениј тога великана pjesника, који му је у много чему био врло сродан. У уторак је његова газдарица нашла на столу цедуљицу, писану његовом руком, гдје pjesник јавља, да својевољно полази у смрт. Кад је газдарица похрипила у његову спаваћу собу, нашла је Дијеркса мртва у постељи.

Ново дјело Габријела д' Анунција Познати модерни талијански писац Габријел д' Анунцијо намјерава да изда у најскоријој будућности ново дјело под насловом „Размишљања о смрти". Сем тога д' Анунцијо ради већ на једном новом дјелу „Тајне гласова". „Ја покушавам, каже он, да пробудим у успомени све тајанствене и друге гласове које сам икад чуо, и који ми одјекују у души. Тек ће књига показати какве мисли покушавам да остварим. Ја сам створио нов начин изражавања, необичан склоп ријечи, склад између ријечи и рјеченица. На тај начин сам успио да својим осјећањима и својим утисцима дам израза у свој њиховој дубини и топлоти. Ја данас гледам сасвим другим очима, и научио сам да је стварност тамо гдје сам прије замишљао визију. И ја сам као и други одвећ често гледао у небо“.

† Др. Зикмунд Винтер. У купатилу Рајхенхал умро је у сриједу омиљени чешки pjesник, уважени књижевник и педагог, школски савјетник др. Зикмунд Винтер. Родио се 1849. год. у Прагу. Почео је служити као професор у Пардубицу, за том у Раконицу, и на напoкoн у академској гимназији у Прагу. У младим данима почео је писати pjesме, које се и данас радо читају међу Чесима. После је се уз поезију почео живо занимати за културну прошлост чешку, па је на том подручју дао чешкој науци много лијепијех студија. Писао је о занату и трговинама у 14. и 15. вијеку, о ношњи у чешким земљама, о животу у прашким високим школама. Његов књижевни рад обухвата неколико лијепих свезака. Винтер је због својих литерарних заслуга изабран за члана чешке академије.

Умро сликар Швајгер. У Прагу је у 62. години умро знаменити чешки сликар Швајгер после дуге болести. Швајгер је био први предједник чешке академије уметности. Швајгер је насликао силу слика за познати град Крајценштајн грофа Вилшека.

† Анатол Лероа — Болије. У недељу је умро у Паризу Анатол Лероа — Болије у својој 66. години. Био је један од најсјајнијих духова модерне Француске. Написао је безбројна историјска дјела, а нас Словене је нарочито задужио тим, што је велику пажњу посвећивао баш нама. Једно од главних његових дјела је „Руско царство и Руси“ у три свеске. У многобројним својим новинарским чланцима и краћим саставцима увијек је заступао идеје човјечности, мира и социјалне правде. Анатол Лероа Болије родио се 30. децембра 1841. у Лисиесу. Свршивши науке, посветио се историским студијама, те је објелоданио г. 1866. „Une troupe des comediens", а г. 1875. „Рестаурација наших историских споменика пред умјетношћу и прорачуном". Г. 1872. је пропутовао Русијом и касније се још три пута онамо вратио. Монументална су нека његова дјела о Русији „L'Empire des Tsars et les Russes" (1881.—1889. у три свеске), „Un'homme d'etat russe" (Николај Миљутин), „Француска, Русија и Европа" итд. Много је писао у „Revue des deux Mondes" и издао још дјела о револуцији, напипству, антисемитизму, социјализму итд. Године 1881. био је именоваан за професора историје на „Ecole libre des sciences politiques".

† Антон Ашкерц. Један од најодличнијих и најумнијих синова најближег нам братског народа словеначког, знаменит човјек, врли родољуб, Антон Ашкерц, нај-

знаменитији словеначки епски pjesник, преминуо је у понедељак у Љубљани, завивши смрћу својом у тугу словеначки народ и словеначку књигу. Вихори живота бјеснили су око њега, али га нијесу могли уклонити, још мање га саломити. Као звонко звучи име Антона Ашкерца, чије свима нама добро познато име остаје у историји словеначке књиге и културе златним словима урезано. Смрћу Антона Ашкерца умукла је лира pjesника, чија муза није била мека и неврастенична но шпартанске. Као звук звона акорди његових pjesама означавали су вјечне идеале, Словенства, Слободе и Братства, а одјекивали су и као оштри мачеви и приказивали дубоке незаљечиве ране. С Ашкерцом је легло у гроб меко срце, које је за свакога куцало, а коме се срећа никад није осмјернула. Рођен је у Св. Марјети, убавом штајерском сеоцету, код Римских Топлица као син сељачки. Гимназију је учио у Цељу, а богословију у Марибору на Драви. Желио је, да буде свештеник, јер је мислио, да ће с тога положаја најслободније и најиздашније моћи придонијети користи својега народу. Као млад капелан службовао је у више мјеста свога родног краја, непрестано радећи на личном усавршавању. Када је настала борба између клерикалаца и народно-напредних Словенаца и у души pjesника зачела се велика унутрашња душевна борба, ломило се у њему између вјере и сазнања, између слободоумља и клерикализма. Ашкерц је био од оних, коме је увијек било, „што на уму, то на друму", што је осјећао и мислио није крио, но је отворио срце и слободно исказивао без обзира на то, што ће тиме себе штетити. Млади капелан био је већ истакнут pjesник када су га црквене власти немилостиво почеле прогањати због његова слободоумља. Фанатичне црквене старјешине душмански су га прогањале и премјештале из мјеста у мјесто, али га нијесу могли поколебати у његовом увјерењу. Он је остао досљедан себи. Крај његових мука није био. Тада је био принуђен да напусти службу и да тражи хљеба на другој страни. Гонили су га док у огорчењу није свукао мантију са себе и постао слободан грађанин. Као чиновник љубљанске општине Ашкерц је неуморно радио на књижевности, па је својега народу оставио бисере вјечне вриједности. Ашкерца је пропутовао пола Европе и сав Словенски Југ, о коме је тако лијепо пјевао. Био је то један од највећих умова братског нам словеначког народа и један од словеначких pjesника, те је смрт његова, која је дошла изненада, тежак ударац за Словенце, који ће вјечно славити спомен свога великог родољуба и pjesника.

Нова књига. Поводом стогодишњице Наполеоновог похода на Русију, изићи ће крајем јула од Др. Триског. „О Русији и Русима" са овом садржином: Стогодишњица Дванаесте и Тринаесте. Мисли посвећене историском смислу и значају тих година за српски и руски народ. — Увод. Велика држава и велика литература руска. Њемачко-словенска културна борба. Резултати борбе: Аустрoславизам, Триализам, Словенски отпор, Неославизам. Потребна међусобног поштења и упознавање Словена. Познавање Руса и Русије. — Мисли и утисци из Русије. (Читано 22 априла 1912 год. на вечеру у Руско-Српском Клубу). — Из руске прошлости. Преглед руске историске прошлости и мисли о појединим појавама руског историског живота. — Црте из руске литературе у вези са психологијом народном. Из Пушкина, Лермонтова, Тургенјева, Гончарова, Доброљубова, Толстога, Достоевског, Чехова. — Књига ће изијети око 12 штампаних табака. Цијена 1 динар (круна). Претплату слати: Биоград, Руско-Српски Клуб. Ко пошаље претплату за десет претплатника, добија једну књигу бесплатно.

НАРОДНО ЗДРАВЉЕ

Лијечење туберкулозе

За нас је овдје најглавније питање, како се може од туберкулозе лијечити. После Кохова проналаска туберкулозне клице мислило се, да ће се наћи поуздан лијек, који ће болесници узимати и оздрављати. Кох је и сам из убијених туберкулозних бацила испирао сокове, које је назвао туберкулином. Кох је мислио, да ће тим својим туберкулином моћи убити или бар задржати туберкулозу код човјека. Свијет се био опио од радости. Милијуни јектичавих и њихови сродници и пријатељи оживјеше, наде се у њима пробудише, те силни појурише у Берлин као на хабу или Христов гроб, да траже оздрављења. На жалост врло се брзо показало, да је Кохов туберкулин слаб и да не може, да сачува од смрти оне силне патнике, у којима се јектика уврежила. Разочарање, клонуло била је страшна. Свијет је повјеровао, да му је с неба сишао месија, а овамо месије ни одкуда.

Кохов туберкулин и ако је изгубио вриједност за потпуно излијечење, ипак

се данас употребљава, да се њиме позна прикривена туберкулоза код човјека и говеда, а многе га болнице употребљују још и за лијечење.

Послије Коха су многи други љекари тражили и састављали лијекове против туберкулозе, али ни до данас се није нашао поуздан лијек од ове народне болести, и ако се у дневним новинама сваки час пише, да је овај или онај пронашао поуздан лијек од јектике, не вјерује тим гласовима, али се надајте скоро таквом лијеку.

Но и ако нема поузданог лијека од јектике, зато се може ипак јектичав болесник излијечити. На жалост тај је лијек врло крп, кошта големих новаца. Од јектике се могу данас отети скоро само богати људи, а и ти само онда, ако почну са лијечењем доста рано, онда, док им јектика није још јако захватила и разри-ла плућа.

У чему лежи тај лијек? Болесник прије свега мора за дужи вријеме, можда и за више година напустити и свој позив и сваки посао и отићи у лечилиште, у санаторију, гдје ће стомак хранити изврским јелом, а обољела плућа хранити изврским ваздухом. Што је стомаку јело, то је плућима ваздух. Плућа живе од ваздуха и што је ваздух изврснији, чистији и свежији, тим се и плућа у њему брже снаже и враћају тронулу снагу. Уз одличну храну и изврсни планински ваздух болесницима је санаторија школа, у којој се науче, како умјерено да живе, како да паже на себе и своје испљувке. У санаторији се болесници свикну на разуман и здрав живот, те тиме спасу себе од туберкулозе а уз то су тако обучени болесници и прави апостоли: проповиједају и другим људима, како треба да живе и своје здравље сачувају из канџи проклете јектике.

Но ко може плаћати велике санаторијске трошкове, ко може живјети мјесецима, а да не зарађује за себе и своје? Само богат свијет. Зато богат свијет може и да оздрави од јектике, а и иначе богат свијет ређе гине од јектике, јер има и добру храну и здрав стан и не мора да се кужи у испљуваним зараженим радионицама. Сиротињи су затворена рајска врата. Сиротиња нема новца, којима би главу своју откупила и зато и гине од јектике, као сиромашкова њива од горушнице, паламице и зубаче.

Па шта да се ради? Како да се сиротиња помогне?

На то питање морамо овако одговорити: сиротиња истина мора погинути од јектике, кад је већ добије, али нека сиротиња пази, да не добије јектику. Кад се овако узме питање, онда се и сиротиња може надати, да неће умријети од јектике. Лакше се сачувати од јектике, него се од ње излијечити. Лакше се сачувати од отровних змија да нас не уједу, него излијечити ујед отровне змије.

Сиротињи је главни задатак да се чува од туберкулозе. А сачување се, ако прије свега пази, да има здрав, видан, сух и простран стан, који мора чисто држати и често вјетрити. Ако се сиромаш човјек сели у нов стан, а не зна, ко је у њему прије станавао, нека га прво окречи, опере, добро провјетри да убије све туберкулозне бациле, ако их у стану случајно има. За тим треба pazити на добру и здраву храну, на умјерен живот, на чисто држање (прање и купање) коже, на свакодневног шетњу у природи. Рубље треба често мијењати, постељу често пресвлачити. Чувати се треба назеба и сваку болест из рана лијечити, док није обузела маха, јер свака тежа болест иде на руку јектици. Рјечју треба ићи за тим, да тијело своје ојачамо, оснажимо, да се може боље одупријети туберкулози. Слабу дјecu треба снажити добром његом и храном, игром, гимнастиком, бравком у здравом ваздуху. Слабуњеву школску дјecu треба слати у планине ради доброг ваздуха или на море, гдје ће се купати, сунчати и кријепити на добром морском зраку. Чувати се треба пића. Ко помаже друштва која се боре против пјанства и ширења венеричних болести, помогао је знатно у борби против туберкулозе. Ако се случајно неко у сиротињском стану окужи јектиком, треба га одијелити, да засебно живи и jede; јектичав болесник мора имати засебно посуђе, засебну чашу, четку за зубе, умиваоник и убрus.

Ако је стан од једне собе, а друштво велико или ако има дјеце у стану, онда је најбоље и најпаветније дати болесника у болницу, да се породица његова спасе јектике. У болницама се данас сиротиња лијечи бесплатно, а њега је у њима добра, за то се не треба туђити болнице, у коју одлази данас и највећи богаташи.

Ну та одбрана и борба сиротиње против туберкулозе није сама по себи довољна. Сиротињи мора притећи у помоћ држава, општина и цијело људско друштво. Држава и општина мора се постарати да сиротиња живи у пристojним стaновима, затим да може доћи до сталне и поштене зараде. Уз то мора држава са друштвом свом снагом потпомоћи борбу

против јектике. Државе данас то и раде и тамо, гдје највише раде, тамо јектика много мање утамаи људе прије. У Њемачкој, Енглеској, Данској данас куд и како мање људи умире од јектике, него прије 20 година и ако се за то вријеме становништво знатно умножило. Том напретку у борби су много припомогле просвјештене државе тиме, што су наредиле, да се сваки стан, у којем је живио јектичав човјек, мора дезинфиковати: очистити од туберкулозних бацила. Још је успјешнија постала борба против јектике тиме, што је држава наредила, да се сваки случај јектике мора властима пријавити, да би могле станове дезинфиковати и друге наредбе учинити. Уз то државе подижу народне и јевтине санаторије, а поред државе подижу санаторије и друге установе. У тим санаторијама лијече се сиромашни јектичави болесници. Неке државе помишљају и на то, да подигну и болнице за оне најтеже јектичавце, да у њима проведу своје последње дане. То је за то врло добра замисао, што јектичави људи баш у другој половини своје болести почну пљувати и из себе избацивати туберкулозне бациле. Да се дакле не би здрави људи кужили најпаветније је у болнице их послати, одијелити оне људе, који сију јектику међу свијетом. Кад би сви јектичави људи били савјесни, те не би допустили, да из њих изиђу живи бацили у свијет и кад би се сви тежи јектичавци могли одијелити од здравих, кад би се сви могли смјестити у болници за јектичаве — јектике би нестало са земље, као што је данас скоро сасвим нестало у Европи и куге, колере, а особито губе, која је прошлих вијекова била врло опака, и врло раширена болест.

Уз ова споменута средства, која се употребљавају за сузбијање туберкулозе морам споменути још једну врло значајну установу. То је установа диспанзера, станица за преглед и потпору туберкулозних, а то су заводи, у којима се бесплатно прегледају јектичави. гдје им се дају лијекови, пљуваонице и сва упуства, како да живе и чувају остали свијет, да се од њих не окужи. Ти заводи бесплатно дезинфикују болесничко рубље. Уз то ти заводи дају и храну, добру, здраву храну јектичавима, дају новаца породици јектичавих болесника, брину се, да се болесник смјести у санаторију или болницу, ако је потребно. Ти заводи уједно шаљу своје људе, да дознаду колико болесник зарађује и да лично прегледају болесников стан, да виде, какав је и ко све живи у њему. То је врло важна ствар. Тиме завод дозна, да ли је стан здрав, да ли је препуњен, да ли има у њему дјеце, која се прва могу заразити и онда ти заводи гледају, да болесник дође до здравог стана, да се дјеца ако треба уклоне из таквог стана, ријечју ти заводи се не брину само о болеснику, него и о његовој породици и иду за тим, да бар породицу спасу од јектике.

Те изврсне заводе већином издржавају новчаним прилозима поједина приватна друштва и милосрдни људи. Велика је срећа за свако оно мјесто, које има такав завод, јер он може силне људске животе да спасе смрти.¹

Напредније, просвјештеније државе врло су много учиниле и чине, да туберкулозу сузбију. Но ма колика да је државна помоћ, та никад не може бити довољна. И ми сами грађани морамо засукати рукаве. Ми сами морамо познавати ту борбу, како се бори против јектике и свима својим суграђанима отворити очи, учити их како да чувају и себе и нас од јектике. Сви морамо не само ријечју, него и дјелом, прилозима предавањима и свим другим начинима потпомоћи да се јектика из нашег друштва потисне, јер само тика удруженом снагом можемо у том тешком рату са јектиком побједити. За то учимо сви и своју науку дајмо даље својим ближњима, јер тиме чувамо срећу и главу и себи и својима.

Д-р. Лаза Марковић — Нови Сад.

НАРОДНА ПРИВРЕДА

Цвјетање и оплођивање лозе

Цвјетање је једна од најважнијих појава у животу винове лозе; јер родност чокота зависи од тога, како се цвјетање изврши.

Цвјетање лозе бива, кад средња температура дана буде 18—20° С. Цвјетне капице се подигну над прашницима и отпадају, и цвјетови се отварају. Отварање цвјетова бива дању, и то прије подне између 7 и 11 часова. То је пријеме, када се и оплођивање цвјетова највише изврши; а тада се и најкорисније врши вјештачко оплођивање (хибридација). Нормалних година цвјетање у винограду траје двадесет дана, али може да се сврши и за осам дана. Одвећ велика температура

¹ Диспанзер постоји у Крагујевцу под именом Потпора, а и у Биограду је све припремљено да се уз болницу за туберкулозне отвори и диспанзер.

од 30—45 није повољна за цвјетање лозе, те се ово тада и не сврши потпуно.

Цвјетање лозе праћено је развијањем пријатног и јаког мириса, који је сличан мирису резеде. Овај је особито јак код дивљих лоза, па се цвјетови од ових, кад им капице спаду, радо скупљају и додају вину, ради мириса.

Најповољније су погодбе за правилно цвјетање и оплођивање: температура од 20—25°C. са 40—50° хидрометричних (влажноти); дани свијетли и обасјани сунцем, ваздух више покретљив но миран и тонао, земља умјерено влажна (свјежа). Сорте које се теже оплођавају изискују температуру.

Хладне и дуготрајне кише, град и нагло расхлађивање ваздуха, као и оштрији и јаки вјетрови ометају правилно оплођивање; у таквим приликама неки се цвјетови и оплоде, али многи остану неоплођени, и ови се сасуше и опаду, или се непотпуно оплоде. Тада постаје оно што се каже: „цвијет смеће“, или „реуљавост“ код рђаво оплођеног грождја. Код последњег поједина зрна остану мала, а остала се развија обично. Но код неких (нпр. Муската Александриског) постигну обичну величину и неоплођена зрна, само што она остану зелена. Сјемена у оваквим зрнима нема никако или је закржљало.

Како се, према томе, оплођивање не извршује код свих сората лозе појединачно, на име код неких боље а код других лошије, и ако се оне налазе у истим приликама, све се сорте лозе могу подијелити у три раздјела:

1. Сорте које у опште мало има склоност за сметање и реуљавост, а случај такав може бити само кад је година хладна и влажна; у њих је потпуна сродност између плодних органа у истом цвијету, и између цвјетова истог грозда, и самооплођење се изврши поузданије, те с тога и дају свагда здраво грождје.

2. Сорте које имају доста истакнуту склоност за сметање и реуљавост, и код којих се то дешава и кад су године погодне са цвјетање; у њих плодни органи имају мало сродства; њихов сопствени цвијетни прашак недовољан је за потпуно оплођивање, међутим према прашку од оближњих чокота и других варијетета, има јаче сродство. Ове се сорте могу потпуно оплодити само ако слабији вјетар или инсекти потпомогну пренос прашка са стране. По томе, код њих је потребно укрштено оплођивање; те и виноградар, да би добио добро грождје, морају вјештачки пренијети прашак од лоза с мушким цвјетовима. У овај раздио спада: Мадлене, Шардоне и др.

3. Сорте код којих се кратки прашници посувраћају испод плоднице, кад опадне капица, и које се апсолутно не могу оплодити, те се сматрају као женске лозе. За ове је неопходно потребно оплођивање потпуноћи вјештачки. У ту сврху најповољнији успјех показује: за прашивање сумпором за вријеме цвјетања. Овим се радом скидају капице са цвјетова а у исто вријеме се и цвијетни прашак раздува, те се нахвата по жиговима и оплоди тучкове. У такве лозе долази нпр. Чауш, који је у Смедереву познат под именом „Адакалка“. Цвјетање лозе у нашим виноградима почиње обично друге половине маја па прелази за неколико дана и у јуну.

Гајење ђурака

Ђурка почиње да носи јаја концем фебруара или почетком марта, а ако је вријеме рђаво и доцније — у априлу. Пошто ђурка увијек воли, да јој јаја буду сакривена, то тражи за носиво склоњити и забачена мјеста, какав шушњар, кровину између зграда, ограда и плотова, празне шупе, стаје и т. д. Приликом скупљања јаја треба пазити, да јој се гнијездо не руши и у нереду оставља, јер ђурка то не воли. Чим примјети, да јој је неко по гнијезду баратао, с мјеста напушта то гнијездо и тражи друго на склонитијем мјесту. Такође мијења гнијездо, кад јој се не оставља полог. Ђурка снесе највише 20—25 јаја. Чим са носивом буде готова, одмах се расквоцава. Ако се жели, да насади, онда је треба насадити на мјесту гдје је носила, јер врло нерадо лежи у новом гнијезду. У шупи или стаји ако има двије или више ђурака насађених, треба их одвојити тако, да једна другу не виде. Кад се ђурка дигне са гнијезда ради балегања и храњења, врло се често дешава, да при враћању не погоди своје гнијездо, већ оде у туђе; ако је откривено она и легне у њ, а ако није, она се почне да туче са ђурком, чије је гнијездо, и у тој тучи обично полуцају сва јаја. Да не би тога било, треба сваку ђурку после храњења упутити у своје гнијездо да легне. Све ове околности треба имати у виду приликом насађивања ђурака, па им гнијезда правити увијек одвојена или са засебним улазом. Под једну ђурку не треба насадити више од 14 до 20 јаја. Јаја морају бити свјежа и неразлежана, за то треба ради контроле на сваком јајету обилежити датум, кад је снесено. Ђурке, које су ревносно ле-

жиље и рјеђе напуштају гнијезда, треба их сваког дана дизати са гнијезда, да се избалегају, нахране и напоје, а и јаја у гнијезду да се провјетре. Извођење код ђурака траје 28—30, а највише 31 дан. Изведене ђурчиће треба оставити код мајке у гнијезду 24—36 сахати, да се осуше, а по томе их унијети у какву топлу, али не и прегријану собу, шулу, стају. У овако затвореном простору треба их чувати 1—3 недеље, према томе какво је вријеме напоље. Ако је вријеме топло, онда их треба истјеривати напоље, али увијек да има хладовитих мјеста, кров, шума, воћњак, настрешица, гдје ће се склањати од јаког сунца, према којему су веома осјетљиви. Прва храна за ђурчиће су: црвци, мравија јаја, исјецкане глисте, млад сир, ситно измрвљен хљеб и др. Од биљне хране најбоља је: ситно сасјецкана салата, коприве, спанаћ, перје од црног лука, маслачак итд. Овијем их треба хранити од другог дана па за двије недеље, а после тога добра им је храна: просо, сијерак, прекрупа од овса, јечма, кукуруза и сва она храна, којом и пилиће хранимо. Зелениш и месната храна у мају им је мање потребна, јер исту налазе довољно на паши. За прво вријеме ђурчиће треба хранити свако пола сата или на један сат. Ђурчићи су по природи глуви, те у почетку врло их је тешко навићи, да се сами хране, јер „не умију да једу“. Зато их треба или силом хранити, боље рећи, кљукати, или што је боље, придружити им неколико пилића, поред којих ће се навићи да кљуцају, једу и траже храну. Највећи непријатељ ђурчића су кише, влага и хладноћа, за то их од тога треба добро чувати. Док се не дигне роса са свијем, никако их не треба истјеривати у поље или на стрњик. Такође и сунчана жега шкоди ђурчићима. Кад наврше ђурчићи 8 недеља, онда су већ толико ојачали, да са мајком могу спавати на сједицима. Вријеме између 8. и 10. недеље старости најопасније је за ђурчиће, јер онда код њих настаје бубуљичање, које може бити врло смртносно по цио извод, ако се не обрати довољна пажња. Ако су глава и врат црвени и ђурке весело, онда је знак, да ће бубуљичање олако проћи; обоји ли се лице и подгушњаци блиједо-црвеном бојом, перје накрстеше, а ђурке постане немирно или почне да кућа, онда су то рђави знаци. Многи за вријеме бубуљичања мажу ђурићима врат и главу пријесним маслом или зејтином, како би болест лакше и брже прошла. Но, све те љекарнице су излишне и без дјјства. Главно је овдје побринути се, да ђурићи имају сух и довољно топао локал за становање, гдје ће бити заштићени од кише и хладноће и да за све вријеме, док бубуљичање траје, буду добро хранјени чистом и јаком храном. Кад ђурићи одрасту, онда подносе и најрђавије вријеме; онда им не шкоди ни киша, ни вјетар, ни зима. На највећој чичи и вјавици спавају под ведрим небом на дрвећу и то им ништа не смета. Онда су и у погледу хране скромнији и једу све, што им до уста дође: зрнџе, воће, све врсте зелениша, хватају мишеве, гуштерове, змије и т. д. Воле пашу, и могу се лако чувати, јер се сносе здружене у чопорима, као и овце. Нарочито уживају на скоро пожњевеним стрњацима, гдје налазе обилну храну; по шумама, гдје има много жира, који радо једу, и дебелих хладовина, да се од сунца склањају и т. д. Дакле, највећа је тешкоћа око гајења ђурака, док не прекуже бубуљичање, а чим то пређе, онда их је лакше чувати него и једну другу живину.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Отварање изложбе. Јуче у 11 сати прије подне на свечан је начин отворена изложба, коју је приредио угарски трговачки музеј у сали Владиног Дома, у присуству Двора, Краљ. Владе, дипломатског кора и многих отјених личности. На улазу посетиоце је дочекивао г. барон Гизл од Гизлингена, аустриски посланик са члановима приређивачког одбора, који су посетиоцима показивали изложене примјерке продуката угарске индустрије, а по том их послужили шампањцом и послас-тицама.

Комисија за уређење границе. Наша комисија, која је заједнички радила са комисијом отоманске царевине ради уређења црногорско-турске границе, завршила је повољно у начелу свој рад и сад се само чека потврђење тога рада од Високе Порте. Завршујући рад, чланови отоманске комисије приредили су нашој комисији вечеру, а синоћ је у „Гранд Хотелу“ и председник наше комисије г. Нико Татар, обласни управитељ, давао вечеру у част отоманске комисије. Од стране отоманске царевине на тој вечер били су: г. г. Рустем Аифред беј, отомански посланик са секретаром Цведет бејом, и пуковник Али Риза беј, председник комисије са секретаром Решад бејом. Од стране наше били су: г. г. војвода

Илија Пламенац, генерал-ађутант бригади Митар Мартиновић, министар војни и заступник министра спољних послова са г. Славом Рамадановићем, начелником и г. М. Павловићем, првим секретаром министарства спољних послова, бригадир сердар Јанко Вукотић, министар војни на расположењу, Душан Греговић, министар спољних послова на расположењу, командири Јово Бећир, Јоко Јовановић и Ристо Љумовић, проф. М. Ковачевић и Гавро Протић, погранични комесар.

Свети Синод. У понедељак 11. тек. ов. год., отворене су сједнице Св. Синода Кр. Црне Горе. У 8 сати изјутра у митрополијској цркви одржано је позивање Св. Духа, а одмах затим отворене су сједнице.

Испит зрелости. Јуче су у великој државној гимназији завршени испити зрелости. Кандидата је било осам и сви су проглашени за зреле и то: двојица с одликом, тројица једногласно зрели, а тројица већином гласова. Кандидатима је комисија јуче послје подне саопштила резултат испита. Ово је трећа матура у нашој земљи.

Основне школе. Јуче прије подне распуштене су пријестоничке основне школе, које су већ завршиле рад у овој школској години. Ученици и ученице били су са својим наставницима и наставницама у цркву ради позивања светог духа, а по том су скупа отишли у школу, гдје је ученицима саопштен резултат њиховог годишњег успјеха, када су одличним ученицима раздијелени дарови у књигама. Пошто је управитељ основних школа г. Андрија Јовановић ученицима држао пригодан говор, ученици су распуштени кућама.

Добротвор ждробаничке школе. Вршилац дужности командата бјелопавлићске бригаде г. командир Агица Лакић, да би очувао дуготрајни помен своје рано преминулом брату, Милији, уписао га је за члана добротвора фонда сиромашних ученика основне школе на Ждробанику са улогом од педесет пернера, на чему му у име сиромашних ученика, учитељи поменуте школе изјављују најтоплију благодарност. Надати се, да ће примјеру г. ком. Лакића и други слједовати.

Потпомагање заната и трговине. Из Друштва за потпомагање заната и трговине у Црној Гори јављају нам ове појединости: У штампаном и разасланом извјештају о раду и имовном стању друштва, спремношћу за скупштину друштвену на 20. пр. мј., управа је друштвена по књигама рачунским примјетила, да, попогрешком приређивача тога издања, нијесу у њ објављени ови добровољни прилози: пок. Мата Станића перн. 100 и пок. Ивана Вујице П 50, пређ трговца из Никшића, даних сума на име добротворних улога, а осталих недоплаћених; пок. Арциб. Милиновића П 67-17 п.; Др. Јована Кујачића П 21 прихода од једног предавања; пароха К. Матановића, В. Вукотића и М. Ђуровића П 10 прихода од једног водоосвећења; Крста П. Пекића П 10; Петра Ђурашевића П 980; Зетске Штедионице П 750; прилог с једне учере код М. Иличића П 7; прилог учитељског Удружења Морачког П 7, у мјесто вијениа пок. П. Меденице; дајти вишици у у чланарини: попа Ђ. Мијушковића П 6, Бошка Думовића П 4 и Милоша Раичевића П 314 п. Послје главне Скупштине од 20. маја т. г. до данас извољела су се уписати у чланство друштва и чланарину улатити ова госнода: Ристо Поповић, Филип Мартиновић, Вукашин Божовић, Јован Јовићевић, Нико Новаковић, Христифор Моравац, Мирко Мијушковић, Лавослав Чањек, Томо Поповић, Перо Шоћ, Благо Милановић, М. Димитријевић, Љубомир Гломазић, Милан Рамадановић, Михаило Поповић, бриг. Митар Мартиновић и Шпиро Д. Мартиновић. Приликом смрти пок. Динка Минстуре, апотекара из Подгорице у мјесто надгробног вијеница, приложили су каси овога Друштва г. Урош Марић с Цетиња П 20 и г. Перо Ј. Кнежевић, из Подгорице П 10, на напоноснији начин одужујући се тијем трајној успоми милог им покојника. Управа саопштава овјем члановима и пријатељима и моли их да изволе на знање примити, да је за пријем чланарине и добровољних прилога овлашћен г. Владимир Пойовић, члан управе друштвене и члан обласног суда на Цетињу, који ће до друге скупштине вршити дужност секретара-благајника, пошто је изабрани секретар-благајник одступио.

ТЕЛЕГРАМИ

Петроград, 7. јуна. — У Думи при расправи о мрнарским грађевинама извјестилац је изјавио, да благајна царевине може потпуно одговорити изискивањима народне одбране, не прибјегавајући никаквом зајму.

Цариград, 7. јуна. — Новине тврде да су амбасадори тројног савеза на пријатељски начин сандирали министра иностраних дјела односно услова на којима би се могли предузети кораци о посредовању; слични корак учињен је у Риму.

Биоград, 8. јуна. — Министру правде уважена је оставка; министарством ће управљати министар унутрашњих дјела.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ

Позивају се она г. г. претплатници којима истиче претплата 1. јула тек. године, да изволе на вријеме обновити претплату, како не би било прекидања у пошљици листа.

Цијена је за „Глас Црногорца“ досадашња и означена је на челу листа.

„Глас Црногорца“ неће се никоме слати ко унапријед не пошаље претплату.

Претплата се прима само у годишњим и полугодишњим роковима.

Цетиње, 3. јуна 1912.

Администрација
„ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

Званични огласи

ОГЛАС

Министарству Финансија и Грађевина потребно је имати под Бар, у року од 15 дана од дана нотификације пријема понуде, око 6000 (шест хиљада) квинтала сухог доброг кукуруза у врећама.

Ко би био вољан лиферовати Министарству горњу количину жита, нека поднесе писмену или брзојавну понуду до 12. т. мј., до 6 сати по подне, са ознаком цијена у перперној вриједности, по квинталу, франко бордо Бар.

Овај је оглас и брзојавно упућен познатијим домаћим житарским трговцима.

Број 7116. Из канцеларије Кр. Министарства Финансија и Грађевина од 10. јуна 1912.

ОГЛАС

Шпиро Стева Деље с Цетиња, јавио се својима потоњи пут, мјесеца јуна 1908 г. из Глобе Аризона у Америци, те се моли сваки ко би што о поменутом знао, да изволи што прије извјестити ово Министарство.

№ 1454. Из канцеларије Кр. Министарства Иностранних Дјела, 18. маја 1912 на Цетињу.

ОБЈАВА

На дан 17. јуна т. г., у три сата послје подне Административни Одсјек Министарства Финансија и Грађевина, одржаће јавну лицитацију у својој канцеларији за набавку 600 (шест стотина) кубних метара дрва за огрјев државних надлештава на Цетињу у идућој зимској сезони (1912/1913.)

Ближа извјешћа и услови могу се добити у канцеларији поменутог Одсјека сваког радног дана за вријеме канцеларијских часова.

Број 6326. Из канцеларије Административног Одсјека Министарства Финансија и Грађевина, 24. маја 1912, Цетиње.

Број 4297. Из Канцеларије Статистичког Одсјека Краљ. Министарства Унутрашњих Дјела, Цетиње, 2. јуна, 1912. год.

ОБЈАВА

Цетиње, 9. јуна 1912 године.

Р. 103, бр. 522, 1,1

123, стр. 471, 2,3 Сава Драгович.

Р. 125, бр 472, 2,3 Сава Драговић.

1. 125, 6p. 475, 2,5 Сана Драговић

Р. 125, бр. 469, 2,3 Сава Драговић.

1. 123, бр. 470, 2,3 Савва Драговић.

Опис неповретности:

Р. 48, бр. 517, 1,1 кап. Марко Л. Драговић.

ОГЛАС

ОГЛАС

На основу овосудског рјешења од данас, број горњих, износи се на јавну продају доље описана непокретност — кућа — Јоване Јовановића оид., проијектована перпера 5.287.45, за наплату мјесечног потраживања Народне Бавке у Бачу.

Продаја ће се извршити 25. јуна ов. год. у 5 часова послје подне у канцеларији овог суда, а уступиће се понудиоцу највише цијене.

Позивају се сви они, који имају на непокретност какво реално право, као и сви они, који имају право прече купње, да се пријаве суду прије почетка продаје.

Опис непокретности:

Кућа двокатна у овој вароши у Катунској улици број 34.; дуга 3.42, а широка 11.71 метара са зидовима; ограђена добрим камењем у клаку; подрвљена буковим дрвом, а покривена тиглом црвеном; има 5 одјељена израђених обичном израдом; припада јој величини од 77.54 квадратна метра, на којој има 5 воћака и нутњик; кућа граничи: од истока својом баштом, а башта комунском улици, од југа кућом и баштом Виста Биљановића, од запада катунском улицом и од сјевера кућом и баштом Петра Мартиновића.

Број 1227. VI—1912—171.

Цетиње, 10. маја 1912.

— Општински Суд —
за предсједника — судија,
Ј. Мартиновић.

ОГЛАС

Износи се на јавну продају доље описано имање Михаила С. Гаговића из Горњег поља.

1) «Кратине» ораница и ливада рала 6³/₄ и то: истој рази воће, шљина, јабука, крушака и другог, засејено као око 2 рала; граници: од истока Голуба Савона, од сјевера главни пут и Гаговићево законско рало које му се оставља поред куће, а од југа и запада Драго Јован; проијектовано перп. 2500.

2) «Подкућница» оранице 1³/₄ и 1¹/₄ и по истом нешто воћа; граници: од истока и сјевера Видака Вујадиновића, од југа и запада главни пут; проијектовано перп. 500.

3) Код куће Стевана Врачара ораница 2³/₄; граници: од истока Крсто Урошевић, од запада Стевана Врачара, од сјевера Стева Вујадиновића, и од југа пут; проијектовано перп. 600.

Продају ће извршити подписати Капетански суд у својој канцеларији у три рока и то: 2. јула, 2. августа и 3. децембра ове 1912 год., у одређеним канцеларијским часовима.

Лициданти су дужни положити јемство са 10% од процјене. На првом року непокретност се неће продати испод процјене, на другом хоће ниже, али не испод ²/₃ исте, а на трећем року уступиће се понудиоцу највише цијене.

Позивају се сви они, који имају право прече купње, као и они, који на исту имају какво реално право да се суду пријаве прије дана продаје.

Број 781. 493—1911.

Никшић, 2. јуна 1912.

Кр. Капетански Суд,
кап. Р. Мијушковић.

ОГЛАС

Износи се на јавну продају доље описана непокретност Баја М. Никчевића из Страшевице.

1) 3³/₄ рала земље оранице звано «Пријеспа», које граничи: од истока Никола Јованов и Шпиро Станков, од запада «бенат царевог моста», од југа истога Баја и брата му Ђура, а од сјевера Андрија Мијушковић.

За продају су три рока: 2. јула, 2. августа и 3. децембра ове 1912 г., продају ће извршити овај Капетански суд горњих дава, а за вријеме редовних канцеларијских часова.

Лициданти су дужни положити јемство 10% од процјене, — на првом року непокретност се неће продати испод процјене, на другом хоће ниже, али не испод ²/₃ исте, а на трећем року уступиће се понудиоцу највише цијене.

Позивају се сви они, који на непокретност имају какво прече или реално право, да се суду пријаве прије прве продаје.

Број 771. 296—1912.

Никшић, 2. јуна 1912.

Кр. Капетански Суд,
кап. Р. Мијушковић.

ОГЛАС

Износи се на јавну продају доље описано непокретно имање Пана Међедовића из Горњег поља.

1) «Међупуће» 6 рала оранице; граници: од истока и запада пут, од сјевера Јовица Међедовић, од југа Раде Ђорђевић; проијектовано перп. 1800.

2) «Дубрава» 5 коса ливаде у орајајцима и по истој око 8 листосјека горе; граници: од истока Филин и Радош Перковић, од југа Драгиша Међедовић, а од запада Матије Вучић; проијектовано перп. 3500.

3) «Шумица» 3 рала оранице; граници: од истока пут, а од свију осталих страна Раде Мумовић.

Продају ће извршити подписати Кап. суд у својој канцеларији дана 17. јула т. г., од 8 пр. до 5 сати послје подна. Непокретност ће се уступити понудиоцу највише цијене. Лициданти имају положити јемство 10% од процјене.

Позивају се сви они, који имају какво год право прече купње, да се суду пријаве прије прве продаје.

Број 540. 292—1912.

Никшић, 2. јуна 1912 г.

Кр. Капетански Суд,
кап. Р. Мијушковић.

Р. 149, бр. 509, 1,1

ОГЛАС

Износи се на јавну продају непокретно имање Баја Вучићића из Страшевице, звано «Пријеспа», 2 рала оранице; граници: од истока Шпира Станкова, од запада «бенат царевог моста», од сјевера истога Баја; проијектовано перп. 800.

За продају су одређена три рока и то: 7. јула, 7. августа и 7. децембра ове 1912 год., за вријеме канцеларијских часова у канцеларији потписатог суда.

На првом року непокретност се неће продати испод процјене, на другом хоће, али не испод ²/₃ исте, а на трећем року уступиће се понудиоцу највише цијене.

Лициданти су дужни положити јемство 10%. Позивају се сви, који на непокретност имају прече и реално право, да се суду пријаве прије прве продаје.

Број 407. 96—1912.

Никшић, 6. јуна 1912 г.

Кр. Капетански Суд,
кап. Р. Мијушковић.

Р. 126, бр. 508, 1,1

ОГЛАС

Овијем се продаје доље описано имање непокретно Радоја Ј. Вучићића из Горњег поља.

1) «Међупуће» 5 коса ливаде и 8 рала оране земље све у једном комаду; граници: од истока и запада пут, од сјевера Јоја Малишић, од југа Благоје Трипков; проијектовано перпера 4000.

2) «Јапар» 2 рала оранице; граници: од југа и запада пут, од истока Вељо Лучић, од сјевера исти Вељо; проц. перп. 500.

Продају ће извршити подписати Капетански суд на дан 16. јула т. г. од 8 прије до 7 сати послје подне у својој канцеларији.

Лициданти имају положити у готову јемство 10% од процјене, а имање ће се уступити понудиоцу највише цијене.

Позивају се сви они, који на горње имање имају прече право купње, да се суду пријаве прије прве продаје.

Број 664. 444—1912.

Никшић, 1. јуна 1912 г.

Кр. Капетански Суд,
кап. Р. Мијушковић.

Р. 130, бр. 509, 1,1

ОГЛАС

Износи се на јавну продају непокретно имање Рада Мумовића из Горњег поља и то:

1) 9 коса ливаде у «Подолу»; граници: од истока пут, од сјевера орана земља истог Мумовића, од запада пут, од југа Саво Међедовић; проијектовано перп. 4050.

Продају ће извршити подписати Капетански суд у својој канцеларији на дан 16. јула т. г., од 8 прије до 6 сати послје подне.

Непокретност ће се уступити понудиоцу највише цијене, а лициданти су дужни положити јемство 10% од процјене.

Позивају се сви они, прече купци горње непокретности, који желе купити, да се суду пријаве прије продаје.

Број 51. 37—1912.

Никшић, 1. јуна 1912 г.

Кр. Капетански Суд,
кап. Р. Мијушковић.

Р. 109, бр. 509, 1,1

ОГЛАС

У извршењу наредбе Кр. Обл. Суда у Никшићу, од 31. марта 1912 год., број 1553—IV—1912—497, износи се на јавну продају доље описана непокретност Драга Некона Никчевића из Стубице, која је проијектована перпера 4500.

За продају одређују се три рока: 5. јула, 5. августа и 5. децембра 1912 год.

Продаја ће се извршити у канцеларији Капет. суда у Богетићима од 8 прије до 4 сата послје подне.

На првом року непокретност неће се уступити испод процијене вриједности, на другом хоће и више, али не испод ²/₃ процијене вриједности, а на трећем року непокретност ће се уступити понудиоцу највише цијене.

Лициданти су дужни положити јемство 10% према процијене вриједности.

Позивају се сви они, који на непокретност имају какво реално право и право прече купње, да се пријаве суду прије прве продаје.

Опис непокретности:

1) 3 рала оранице, ⁸/₄ од косе ливаде, 2 листосјека горе и кућа «Омеров бријег»; проијектовано перп. 3000; граници: од истока Мирко Ђерапов, од запада Мијајло Мићов, од југа Мијат Николин, од сјевера вода.

2) У «Криво-до» 2 рала земље, кућа, гора и вода и све општинско право, које има у општин; преијектовано перпера 1000; граници: од истока, сјевера и запада Мијат Николин, од југа дјелови Страшевски.

3) Гора код Калужерске пећине; граници: од истока Мијата Николина, од сјевера Радована Николина, од југа Гаврила Бошкова, од запада Радована Николина; преијектовано перпера 250.

4) Четири дијела горе са врх точила Кривождскога, која је доврх тврђе; преијектована перпера 250; граници: од истока и запада Мијат Николин, од сјевера Мијајло Мићов, а од југа дионица Стриковића.

Број 447. 220—1912.

У Богетићима, 2. јуна 1912.

Капетански Суд,
кап. М. Мијушковић.

Р. 272, бр. 511, 1,1

ОГЛАС

Износи се на јавну продају непокретно имање Милана Међедовића из Горњег поља и то:

1) два рала оранице са ¹/₄ орајака у оград код «Буче» у два комада; граници: од истока пут, од југа бучки комун, од запада Мирко Горчинов, а од сјевера Ђуро Радичић; проијектовано перп. 500.

2) три и по рала оранице звано «Међупуће»; граници: од истока и запада пут, од југа Мирко Горчинов, од сјевера исти Мирко; проијектовано перпера 1200.

Продају ће извршити Капетански суд у својој канцеларији на дан 16. јуна ов. год. од 8 прије до 5 ура послје подна.

Од лициданта се тражи у напријед 10% од процјене, а имање ће се уступити понудиоцу највише цијене.

Позивају се сви они, који имају ма какво прече право на горњу непокретност, да се суду пријаве прије продаје, ако су исто вољни купити.

Број 640. 132—1912.

Никшић, 1. јуна 1912 г.

Кр. Капетански Суд,
кап. Р. Мијушковић.

Р. 145, бр. 509, 1,1

ОГЛАС

У извршењу наређења Кр. Обл. Суда у Никшићу, од 7. маја 1912 год., број 2221—IV—1912—788, износи се на јавну продају доље описана непокретност Јована Лазарева Магончевића из Богетића; која је проијектована перпера 1000.

За продају одређују се два рока: 4. и 19. јула 1912 год.

Продаја ће се извршити у канцеларији Капет. суда у Богетићима, од 8 прије до 5 сати послје подне.

На првом року непокретност се неће уступити испод процијене вриједности, а на другом уступиће се понудиоцу највише цијене.

Лициданти су дужни положити јемство 10% према процијене вриједности.

Позивају се сви они, који на непокретност имају какво реално право и право прече купње, да се пријаве суду прије прве продаје.

Опис непокретности:

¹/₈ од рала оранице, ²/₄ од косе ливаде и 2 листосјека горе у «Рупе под Двогруд»; граници: од истока истог Јована, од југа и запада Драго Радованов, од сјевера Митар Стојапов и сивови Драга Радованова.

Број 600. 292—1912.

Богетићи, 2. јуна 1912.

Капетански Суд,
кап. М. Мијушковић.

Р. 166, бр. 510, 1,1

ОГЛАС

У извршењу пресуде Кр. Обл. Суда у Никшићу, од 13. децембра 1911 год., број 4527—IV—1911—1578, износи се на јавну продају доље описана непокретност Боја Радичића Мијушковића из Богетићима; која је проијектована перпера 900.

За продају одређују се три рока: 5. јула, 5. августа и 5. децембра 1912 год.

Продаја ће се извршити у канцеларији Капетанског суда у Богетићима, од 8 прије до 4 сата послје подне.

На првом року непокретност неће се уступити испод процијене вриједности, на другом хоће и ниже, али не испод ²/₃ процијене вриједности, а на трећем року непокретност ће се уступити понудиоцу највише цијене.

Лициданти су дужни положити јемство 10% према процијене вриједности.

Позивају се сви они, који на непокретност имају какво реално право и право прече купње, да се пријаве суду прије прве продаје.

Опис непокретности:

1 рало и ²/₄ мање 70 м. оранице у Окрумак; граници: од истока Васо Лукић, од југа и сјевера Милован Иванов, од запада Тјодор Перичић.

Број 906. 483—1911.

Богетићи, 2. јуна 1912.

Капетански Суд,
кап. М. Мијушковић.

Р. 172, бр. 512, 1,1

ОГЛАС

На основу пресуде Кр. Обл. Суда у Шавнику, од 24. јануара 1912 г., број 1046—IV—1911—208, износи се на јавну продају доље описана непокретност Танасија Вуковића из Дробњака, која је проијектована перп. 470—

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда.

За продају одређују се три рока: 4. јула, 4. августа и 4. новембра 1912 године, за вријеме канцеларијских ура.

На првом року непокретност се неће уступити испод процијене вриједности, а на другом року хоће и ниже, али не испод ²/₃ од процијене вриједности, на трећем року уступиће се понудиоцу највише цијене.

Лициданти су дужни при изјаву положити јемство 10% од процијене вриједности. Позивају се сви они, који на непокретност имају какво реално право прече купње, да се пријаве суду прије почетка прве продаје.

Опис непокретности:

3 косе ливаде звано «Брдо»; граници: од истока Ноница Јакић, од сјевера Иван Палија, од запада Видоје Јакић, од југа Живко Срдаковић.

¹/₂ косачице «Јасениште»; граници: од истока Урош Вуковић, од сјевера Неђељко Чупић, од запада Неђељко Вуковић, од југа Неђељко Чупић.

³/₄ косачице зв. «Рупина»; граници: од истока Неђељко Јакић, од сјевера Зелен Јакић, од запада Мијајло Јакић, од југа Марко Вуковић.

Број 159. 81—1912.

Шавник, 2. јуна 1912.

Капетански Суд,
кап. Јоко Полексић.

Р. 206, бр. 520, 1,1

ОГЛАС

Износи се на јавну продају доље описана непокретност Сана Станковића из Рожаца која је проијектована перпера 471—

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда. За продају одређују се два рока: 19. јуна и 5. јула 1912. од 8 прије и од 2 до 3 сата послје подне.

На првом року непокретност се неће уступити испод процијене вриједности, а на другом уступиће се понудиоцу највише цијене.

Сваки је лицидонт дужан положити јемство 10% од процијене вриједности.

Позивају се сви они, који на непокретности имају какво реално право, као и они, који имају право прече купње, да се пријаве суду прије почетка прве продаје.

Опис непокретности:

У «Јадорт» ³/₄ рала оранице у два комада са два реда лоза и 3 коријена смокава, раздваја их земља Благоје Станковића; граници: од истока Петар Станковић и Велиша Андоров, од југа Велиша Андоров и Андрија Станковић, од запада Јука Поповић, од сјевера Петар Станковић — земљиштем.

У «Драче» око 1³/₄ рала пасишта, способног за обрађивање са једним лишњаком горе; граници: од сјевера истока путем, од југа Петар Станковић, од запада Машо и Саво Станковић.

У «Шуме» и под «Јазипу» два листосјека са пасиштем у простору око 2³/₄ рала, раздваја их лишњак Божице Баћова; граници: од истока Алекса Милатовић, од југа поток, запада Петар Станковић, сјевера Јован Поповић и Панто Гаврилов.

Број 651. 617—1912.

Бороваца, 24. маја 1912.

Капетански Суд,

Р. 231, бр. 516, 1,1 кап. Марко П. Радошевић.

Трговачки оглас

ОГЛАС. — На основу § 5. Трговачког Закона објављујем, да сам отворио обућарску радњу у овој вароши, коју ћу водити под фирмом:

Никшић, 1. јуна 1912.

Р. 28, бр. 563, 1,1

Раде Ј. Радовић.

Приватни огласи

ПРОДАЈЕМ из слободне руке дио мог имања: «Јасенови Три», «Глибаван», «Коложун» и гору у Подинама, а налази се у Перицама, као и виноград са ливадом у Дољанима. Ко жели горње имање купити нека се пријави г. Перу Поповићу, управнику царинарнице у Подгорици.

Овим дајем на знање свим оним, који се желе користити правом прече купње. Рок посљедње пријаве одређујем 15. јула о. г.

Р. 65, б